

Hurley M. i S. Gindin. 2012. Napad na javne usluge: hoće li sindikati žaliti zbog napada ili povesti otpor

<http://www.slobodnifilozofski.com/2012/08/michael-hurley-i-sam-gindin-napad-na.html>

1. kolovoza 2012.

Pod izgovorom krize i mjera štednje, političke i ekonomske elite pokušavaju ostvariti dva dugoročna cilja: ukidanje neprofitabilnih i privatizaciju isplativih javnih usluga. Radnici u javnom sektoru su posljednje uporište sindikalnog organiziranja i stoga posljednja linija obrane prava svih radnika neovisno o sektoru. Kanadski sindikalisti Hurley i Gindin raspravljaju o položaju i ulozi sindikata javnog sektora za koje smatraju da moraju usmjeriti snage ka izgradnji političkog programa koji bi uključio cijelu radničku klasu. Detektiraju probleme, predlažu rješenja i ističu primjere pozitivne prakse iz prošlosti.

Živimo u jednom od onih povijesnih trenutaka koji vapi da radnička klasa izgradi nove mogućnosti, solidarnosti i na njima čvrstu nadu. Ključno pitanje nije koliko će daleko otići napadi na javni sektor, stvarno pitanje je koliko daleko ćemo im dopustiti da odu. Kako će aktivisti iz radničke klase, bili sindikalno organizirani ili ne, reagirati? Imamo li protuplan? Pripremamo li ga? Možemo li djelovati jednako odlučno kao i oni koji nas napadaju?

Na kocki nije samo još jedna runda ustupaka. Posljedice najdublje krize kapitalizma od Velike depresije pružile su političkim i ekonomskim elitama šansu da učvrste dvije dugoročnije promjene: smanjenje i privatizaciju javnih usluga na dosad neviđenoj razini i – sa sindikatima u privatnom sektoru koje su upropastili pad zaposlenosti i nemogućnost značajnijeg širenja sindikaliziranja – slabljenje posljednjeg uporišta sindikalnog organiziranja, a to su radnici u javnom sektoru.

Napad na javne usluge se često obavlja pod geslom 'rezova', ali je ključno povezati ga s privatizacijom. Već neko vrijeme korporacije željno čekaju priliku da profitiraju od onog što su sad javne usluge. Vlade im izlaze u susret tako da restrukturiraju organizaciju i distribuciju tih usluga kako bi ih se – 'na komade', ako je potrebno – privatiziralo. Kriza u državnim financijama koristi se kako bi se ovaj trend ubrzao. Krajnji rezultat bit će potpuni gubitak onih usluga koje privatnicima nisu profitabilne te žrtvovanje kvalitete i dostupnosti za višu cijenu u zdravstvu, komunalnim i poštanskim uslugama i svim drugima koje će ostati, a koje ćemo mi morati kupovati (ili financirati putem poreza).

Učinkovit odgovor zahtijeva znatno jači društveni pokret od onog što trenutno imamo. Također, postavlja pitanje napada na sindikate. Očito je da se moramo suprotstaviti; znamo iz iskustva da ukoliko to ne učinimo, to samo poziva drugu stranu da bude još agresivnija. No uzevši u obzir ono s čime smo suočeni, a to je država odlučna da promijeni pravila, isto tako je jasno da pristup 'sve po starom', čak i militantniji, neće biti dovoljan. Moramo se uključiti u ovu borbu na nove načine, a to znači preispitivanje svega u našim vlastitim sindikalnim strukturama, procesima i strategijama.

Strateški izbori: voditi borbu za javne usluge

Sindikati su nastali kao sektorske, a ne klasne organizacije: povezivali su radnike na pojedinom radnom mjestu ili u sektoru i fokusirali se na dobivanje povlastica za svoje članove. U ranija vremena uspjeli su izboriti značajne pogodnosti koje su se naknadno proširile i izvan sindikalnog sektora. No kada su se okolnosti promijenile, a korporacije i vlade odlučile da se ustupci radničkoj klasi trebaju ukinuti kako bi se očuvao profit, zatekli smo se nespremnima reagirati na njihovu novu agresiju. Naše nekadašnje naslijeđe

koncentriranja na vlastite nadnice i uvjete rada ostavilo nas je razjedinjenima i ranjivima pred najnovijim napadima.

Države već neko vrijeme iskorištavaju tu slabost i sada agresivno pokušavaju iskoristiti fiskalne deficite kako bi izolirali radnike u javnom sektoru. To uključuje stvaranje dojma o izboru između razine radničkih nadnica i razine javnih usluga. Dok ostatak radničke klase prima udarce, činjenica da je javni sektor ostao relativno dobro potiče opasnost njegove izolacije od ostatka klase. Rezovi u privatnom sektoru, u sigurnosti zaposlenja, povećanje prekarnog rada, socijalna skrb u trajnom opadanju (55 posto niža u realnim uvjetima nego sredinom 1990-ih, rezultat konsolidacije neoliberalizma kao prevladavajuće politike)... Zbog svega ovoga radnici u javnom sektoru mogu izazvati gnjev kod ostalih radnika.

Ispravno je tvrditi da smo uvijek podržavali kvalitetnije javne usluge, ukazivati na naše progresivne sindikalne rezolucije i inzistirati da se bogati oporezuju kako bi se financirale adekvatne javne usluge. No, ništa od ovoga neće uvjeriti one do kojih moramo doprijeti. Naša predanost mora se dokazati u praksi, kroz prioritete koje si postavimo i koje ispunimo. Znači, moramo donijeti strateški izbor: preusmjeriti svoj fokus s tradicionalnih kolektivnih ugovora na označavanje obrane javnih usluga kao glavnog prioriteta i preuzeti vodstvo – u pregovaranju, odnosu s korisnicima javnih usluga, a i na ulici – u borbi za adekvatne, visokokvalitetne i odgovorne socijalne i javne usluge.

Važno je da budemo jasni što takvo preusmjeravanje znači. Zahtijevat će radikalne promjene svih naših strategija, taktika i struktura. Podrazumijeva i preusmjeravanje sindikalnih resursa, izgradnju novih lokalnih, sektorskih i nacionalnih kapaciteta, dubinsko jačanje sudjelovanja naših članova, promišljanje našeg odnosa prema zajednici, hrabrost da loše usluge javno izložimo i predložimo načine kako ih poboljšati te razvijanje samopouzdanja i vizije kako bismo napredovali dalje od vođenja borbe na 'njihovom' terenu, na kojem kompetitivnost i držanje bankara likvidnima i sretnima dominira nad svim drugim vrijednostima. Da budemo izravni, u suštini to zahtijeva revoluciju unutar naših sindikata.

Mnogi aktivisti i sindikalni vođe osjetit će nemir zbog takve transformacije u sindikalnom životu. Zbog sindikalne kulture u kojoj su odrasli, na ovo bi mogli gledati kao na 'otpisivanje' svojih beneficija radi vrijednog, ali sporednog cilja. No u stvarnosti, kao prvo, razina i kvaliteta javnih usluga teško da su 'sporedni' cilj: predstavljaju ključan doprinos radnika u javnom sektoru ostatku društva. Drugo, poboljšanje razine i kvalitete usluga neodvojivo je od poboljšanja naših uvjeta na radnom mjestu. I treće, moramo se pomiriti s činjenicom da, kako sada stvari stoje, iako moramo nastaviti braniti stečene ustupke i možda uspijemo dobiti nekoliko kratkoročnih pobjeda, ne možemo dobiti i rat – koliko god legitimni bili naši zahtjevi – ukoliko ne proširimo našu borbu.

Vođenje sindikalnih poslova kao što smo do sada radili samo će dovesti do još veće izolacije i ranjivosti radnika u javnom sektoru. Do jačanja naše sposobnosti da obranimo svoje poslove i uvjete rada možemo doći jedino pridobivanjem ključnog dijela javnosti. Ako ne uspijemo naći načina da stvorimo takvu vrstu potpore u javnosti – naročito od drugih dijelova radničke klase, sindikalno organiziranih ili ne, stalno ili prekarne zaposlenih, nezaposlenih ili siromašnih – nećemo daleko stići u održavanju naših zahtjeva oko nadnica i doprinosa, podizanju standarda niže plaćenih članova ili obrani radnih uvjeta.

Nadalje, dok je do sada glavni fokus sindikata bio na pregovaranju kolektivnih ugovora i rješavanju pritužbi na radnim mjestima, napad sada dolazi direktno od države, i to s nekoliko

strana u isto vrijeme – od napada na seniorska prava učitelja do privatizacije zdravstvene skrbi ili napada na pravo na štrajk. Ovo potvrđuje ograničenja napora usmjerenih samo na naša pojedina radna mjesta, sektore i sindikate. Ovakve borbe imaju šanse za značajne uspjehe jedino ako se u njih uđe kao klasa, zajedno s ostatkom radništva i novim saveznicima.

Ususret mjerama štednje: torijevci iz Ontarija

Socijalni rezovi i napadi na sindikalna prava, koje smo u Kanadi već doživjeli od političara svih boja, očito će se samo pogoršati. Najoštriji rezovi u SAD-u stvorit će pritisak da se isti uvedu i ovdje i, naravno, već su se javili neki domaći političari i pripadnici elite spremni povesti taj napad. Rob Ford gradonačelnik je najvećeg kanadskog grada, Toronta; Stephen Harper ima parlamentarnu većinu, a Tim Hudak i torijevci iz Ontarija vode u anketama ispred liberalne vlade Daltona McGuintyja. Bilo bi naivno podcijeniti ono što nas očekuje.

Platforma ontarijskih torijevaca uključuje obaveznu rasprodaju pomoćnih usluga širom javnog sektora – sve ide na prodaju. Legislativa će najvjerojatnije biti promijenjena kako bi spriječila da se kolektivni ugovori miješaju u proces rasprodaje (zbog ustava koji sprečava takve jednostrane poteze, nakon ovoga će uslijediti period 'savjetovanja' sa sindikatima u javnom sektoru kako bi se zaštitili od pravnih poteškoća).

Ukoliko se ovo ostvari, pomoćnim radnicima kao što su čistači i kuhari će se 'dozvoliti' (ohrabrivat će ih se) da se natječu s korporacijama za svoja radna mjesta, što se jedino može napraviti tako da značajno srežu troškove rada kako bi bili konkurentni na tom novom tržištu, uključujući ne samo plaće nego i dogovorene planove doprinosa. Oni koji se ne budu natjecali, prema ovom prijedlogu gube svoje radno mjesto. Zbog toga što predloženi plan rasprodaje udara na pomoćno osoblje, a istovremeno štiti učitelje i medicinske sestre (za sada!), plan konzervativaca također prijete podijeliti i zavaditi sindikate.

Jedna reakcija sindikata može biti ta da jednostavno ignoriraju ili umanjuju prijetnju. Na temelju dosadašnjih odgovora, dobar dio sindikalnih vođa iz javnog sektora čini se spokojan nakon desetljeća porasta članstva i njihovih osobnih dohodaka, i posljedično usmjeren na svakodnevne aktivnosti. Na gubitak 600.000 radnih mjesta u javnom sektoru zbog mjera štednje u Velikoj Britaniji ili otpuštanje 60.000 radnika u tekstaškim staračkim domovima zbog rezova u federalnom budžetu u SAD-u gleda se kao na izolirane, daleke i nesretne događaje umjesto kao na sistematičan slijed napada na radničku klasu koji će se odvit i ovdje.

Drugi odgovor bit će taj da spas potražimo u političkim strankama i sindikati će potrošiti milijune da utječu na rezultat izbora. Gledajući na liberale kao na manje zlo, učitelji, njegovateljice i zanatlije podržat će Liberalnu stranku, dok će neki sindikati, zbog tradicionalnih veza, podržati NDP (Stranku novih demokrata).

Problem ovdje seže dublje od biračkih podjela u radničkom pokretu. Kroz cijelu povijest izbornog sudjelovanja radničkog pokreta, čak i tamo gdje smo se ujedinili oko socijaldemokratskih stranaka, rezultati – ne samo u Ontariju nego i u drugim pokrajinama, i ne samo u Kanadi nego i drugdje – su otrežnjujući.

Nije stvar u tome jesu li izbori bitni – očito jesu, nego u potrebi da budemo objektivni prema ograničenjima koja imaju čak i nama 'naklonjene' stranke u svom sadašnjem obliku. Niti jedna stranka nije predana istinskom napadu na financijsku i korporativnu moć. Niti jedna stranka ne podsjeća da u zemlji koja je neusporedivo bogatija nego što je bila prije jedne generacije radnici moraju dizati, a ne spuštati očekivanja. Niti jedna stranka ne pokušava od radničke

klase napraviti snažnu silu u društvu. Niti jedna postojeća stranka neće nas spasiti.

Poanta je u tome da se 'politika' treba preustrojiti tako da stvara onaj tip radničkih organizacija i kapaciteta koji će osigurati da se naše potrebe shvaćaju ozbiljno. To znači da sindikati u javnom sektoru trebaju koristiti svoje značajne resurse kako bi zastupali politički program koji bi uključio cijelu radničku klasu. Vezano uz izbornu politiku, to podrazumijeva više stvari:

- Potpora ne smije biti automatska, nego uvjetovana stranačkom podrškom pojedinim politikama koje štite sav radni narod.
- Moramo biti na oprezu od političkih saveza i dogovora gdje profesionalni, zanatski ili obrtnički sindikati dobivaju zakonske povlastice u zamjenu za podržavanje ili bar suzdržavanje od kritiziranja drugih vladinih politika. Taj 'poslovni odnos' između sindikata i vlade sklon je pretvaranju nečega što bi trebala biti sveklasna politika u politiku koja dijeli samu klasu (npr. vlada u Ontariju pruža posebne povlastice sindikatima u građevini, a istovremeno ih ukida svim ostalim radnicima).
- Nadalje, moramo se boriti protiv otupljujućeg učinka izjednačavanja politike isključivo s parlamentom i inzistirati na korištenju stranačkih resursa, struktura i autoriteta kako bismo nadišli uske okvire Ottawe i aktivno se mobilizirali unutar zajednice (ovo je od posebne važnosti u Quebecu, gdje se veći broj sindikalista i aktivista pridružio NDP-u).
- Trebali bismo očekivati od progresivnih stranaka ideološko vodstvo u izazivanju i ukidanju smjernica koje su pogoršale nejednakost, učinile nesigurnost trajnim obilježjem naših života, smanjile socijalne vrijednosti i ostavile nas u demokraciji okovanoj „stvarnošću globalne konkurentnosti“.
- Izborna aktivnost sindikata ne smije dovesti u pitanje podršku infrastrukturi i kampanjama pokreta koji uz minimalna financijska sredstva otvaraju ključna pitanja kao što su dječja skrb dostupna svima ili smanjenje siromaštva. Najvažnije, ne smijemo dozvoliti da izborne aktivnosti zamijene nezavisnu mobilizaciju sindikalnog pokreta. Bez značajne vlastite snage, naši zahtjevi mogu se lako otkloniti, a naša podrška uzeti zdravo za gotovo (lekcija iz prošlosti koju smo naučili na težak način). Posljednja stvar koja nam treba je da položimo sve nade u izbore i jednog dana se probudimo s torijevcima u vladi. Oni bi odmah krenuli sa zamrzavanjem plaća, ograničavanjem političkog djelovanja sindikata i sposobnosti pregovaranja, uvođenjem privatizacije s istovremenim rezovima u izdvajanju za javne službe – a mi bismo se zatekli kako pokušavamo nadoknaditi pripreme koje su davno trebale započeti.

Stvaranje radničkog pokreta dostojnog zadatka

Ako je naša odlučnost da se posvetimo inteligentno i kreativno osmišljenom militantnom djelovanju kako bismo stekli potporu javnosti jedina stvar koja će spriječiti da radnici u javnom sektoru Ontarija budu poraženi u nadolazećoj bitci, onda kako pristupiti stvaranju takvog pokreta?

Polazišna točka je priznavanje slabosti u našim vlastitim organizacijama – slabostima koje su postojale i prije trenutnih napada. (Postoje, dakako, primjeri iznimne snage u našem pokretu, ali čini se opravdanim reći da su to iznimke.) Naše slabosti variraju od otupljujuće

birokratizacije, tanke i neučinkovite demokracije, nedovoljno izražene klasne solidarnosti i premalo osjećaja za strategiju odgovora na velike promjene koje su se dogodile u posljednja tri desetljeća.

To su stvari o kojima radnici i radnički aktivisti trebaju raspravljati sada. Kako se upustiti u najskorije sukobe, ali tako da gradimo kapacitete koji će nam trebati kasnije, za veće bitke? Kako da to stavimo na dnevni red naših sindikata i primoramo ih da osmisle konkretne planove za implementaciju i vremenske rokove? Neka od specifičnih pitanja kojima se moramo posvetiti su:

- Sindikalno vodstvo mora se odreći mehanizama koji su bili korišteni kako bi se zadržala politička kontrola u razdoblju relativnog blagostanja u javnom sektoru. Iste osobine koje su neki vođe smatrali prijetećima – kreativnost i militantnost – snage su koje su sada potrebne vođama na svim razinama sindikata. Neslaganje mora biti shvaćeno kao prednost, jer kroz debatu se detaljnije bavimo našim problemima.
- Učinkovita demokracija uključuje izgradnju kapaciteta u lokalnim sindikatima prenošenjem značajnog dijela nacionalnih resursa i udvostručenjem ili utrostručenjem broja sindikalnih aktivista koji imaju sposobnost mobilizirati članstvo. Lokalni sindikalni vođe, čije se sposobnosti trenutno fokusiraju na probleme na radnim mjestima i u zakonodavstvu, moraju biti obučeni i podržani kako bi mogli voditi veće kampanje u obranu svojih članova i usluga koje pružaju.
- Iako su mnogi sindikati iz javnog sektora postavili posredujuće strukture širom podružnica u istom sektoru, one rijetko uključuju mehanizme odgovornosti, stalne djelatnike, zaposleno osoblje ili sredstva potrebna za stvarno mobiliziranje. Posljedično, oni mogu pružiti samo iluziju sektorske koordinacije. Takve sektorske organizacije također trebaju biti demokratizirane – znači, trebaju ih voditi izabrani članovi i trebaju im se ustupiti resursi potrebni za koordinaciju borbe iznad razine svojih podružnica. (A tamo gdje takve sektorske snage radništva ne postoje, trebaju biti uspostavljene.)
- U prevelikom broju sindikata iz javnog sektora korporativna kultura stvara cinizam kod članova-aktivista. Aktivizam vene u hijerarhijskom okruženju gdje se kreativnost suzbija, iskrena kritika kažnjava, a članstvo svodi na tehničke funkcije umjesto na aktivizam. Tisuće stalno zaposlenih u sindikatima važan su resurs za organiziranje i mobiliziranje naših članova i zajednica za nadolazeću bitku, ali samo ako im se pruže prostor i podrška da ponovo otkriju entuzijizam i optimizam koji ih je i doveo u pokret.
- Ako sindikati (uključujući javni sektor) budu dosljedni u svojoj predanosti da prošire sindikalizam u privatnom sektoru, suočit će se s kadrovskim ograničenjima. Ako će se posvetiti organiziranju, izabrani članovi iz lokalnih podružnica trebat će se obučiti za obavljanje nekih dužnosti koje sada obavljaju sindikalni dužnosnici i morat ćemo regrutirati nove aktiviste da provedu povećane obaveze sindikata.
- Moramo biti apsolutno nepokolebljivi u nepristajanju na žrtvovanje obrane naših usluga u zamjenu za 'prilagodbe rada'. Nažalost, prirodno je da sindikati prihvaćaju gubitak

radnih mjesta u zamjenu za otpremnine – ova zamjena proizlazi iz prirode kolektivnih ugovora i njenog legalizma, ali riječ je o opasnoj zamci. Kroz nju legitimiramo drastično smanjenje i rezove u uslugama te tako okrećemo leđa zajednici i istovremeno bacamo otpuštene radnike u ekonomiju u kojoj vrlo vjerojatno više nikada neće zarađivati kao prije.

- Na borbe sindikata u privatnom sektoru za svoje mirovine ili neke druge ustupke se često gledalo kao na lokalne borbe. Ali kako njihov standard sve više bude padao, to će se odraziti i na javni sektor kroz pritiske da i mi snizimo svoj standard. Radi solidarnosti, ali i samoobrane, borbe u privatnom sektoru trebaju znatno veću podršku javnog sektora.
- Zapošljavanje dimenzija mobiliziranja naše potencijalne snage, naročito u privatnom sektoru ali odnedavno sve više i u javnom, zadržavanje je kontakata s otpuštenim radnicima. Sindikati bi morali ne samo pružati usluge nego i otvoriti svoja vrata nezaposlenima u svrhu diskusije i edukacije, ali i filmova i glazbe – sve s ciljem olakšavanja njihove društvene izolacije i mobiliziranja njihove frustracije. (Izostankom takve potpore, ne čudi što nezaposleni na sindikate mahom gledaju kao na zainteresirane samo kad treba platiti članarinu i tako se od njih okreću.)
- Sindikati javnog sektora trebaju ulagati u aktivističke organizacije koje se bore protiv siromaštva i organizacije prekarnih radnika koje mogu ujediniti zajednicu u zahtjevima za socijalnu skrb, javno financirane stanove, besplatan i dostupan javni prijevoz i minimum provodivih radnih uvjeta. Tamo gdje izravno komuniciramo s ljudima koji koriste usluge koje naši članovi pružaju, moramo naći način da kolektivno nadidemo ili bar ograničimo napetosti koje se često stvore zbog prirode odnosa. To uključuje iskrenost u priznavanju slabosti u uslugama javnog sektora i korištenje našeg izravnog iskustva i znanja u raspravama kako ih poboljšati.

Primjeri kreativnih klasnih intervencija

Postoji velik broj prošlih i sadašnjih primjera i iskustava sindikalnog djelovanja iz kojih se isplati učiti u naporima da obnovimo naše sindikate.

- Sredinom 90-ih, Ontarijski dani akcije pokrenuli su međunarodno jedinstven oblik prosvjeda. Suočeni s masivnim rezovima u socijalnim programima i erozijom radnog zakonodavstva, sindikati i društveni pokreti radili su zajedno u discipliniranom i kreativnom duhu kako bi održali seriju jednodnevnih generalnih štrajkova, krećući se iz zajednice u zajednicu kroz period od 30 mjeseci. Dok se od radnika tražilo da izgube dnevnu nadnicu i riskiraju gnjev poslodavca, od sindikata se tražilo da objasne važnost pitanja nevezanih za neposredne pregovore svojih članova. Uz medije koji su upozoravali na horde sindikalista koji dolaze u njihove zajednice, javnost je zaoštrila debatu oko rezova Mikea Harrisa. Jedan nedostatak bio je taj da nakon što bismo podigli lokalne radničke strukture u pojedinim zajednicama, iste ne bismo održavali po prelasku na novi štrajk. Bilo

bi korisno vratiti se tom iskustvu na načelnoj razini i zapitati se što nas može naučiti, bilo pozitivno ili negativno, o tome kako biti uspješniji idući put.

- CUPE, najveći sindikat u Kanadi, financirao je Vijeće bolničkih sindikata Ontarija (OCHU) u sponzoriranju zajedničkog foruma prošle jeseni s Ontarijskom koalicijom protiv siromaštva (OCAP) (pod pokroviteljstvom Radničkog vijeća šireg Ontarija) na temu odnosa između rezova u subvencioniranju prehrane, siromaštva i privatizacije zdravstvene skrbi. Još jedan prošireni forum u planu je za ovo ljeto – ovoga puta uz suradnju drugih pružatelja zdravstvenih usluga – na temu odnosa između siromaštva i zdravstvene situacije. Nedavno je CUPE Ontario, koristeći resurse svog nacionalnog sindikata, unajmio organizatora na puno radno vrijeme koji će u suradnji s OCAP-om raditi na edukaciji i mobilizaciji svojih članova oko pitanja siromaštva. Također, OCAP je pozvan da govori pred CUPE-ovim radnicima 'iz prvih redova' o zajedničkim interesima, ali i o napetostima. Ovaj tip opipljive suradnje koji nadilazi dobronamjernu retoriku održava nadu da ćemo uvjeriti javnost da sindikati progovaraju o stvarima od općeg interesa.
- Kao odgovor na napore u Torontu da se privatizira zbrinjavanje otpada, CUPE-ova lokalna podružnica 416 nije samo prijetila štrajkom koji vjerojatno ni ne bi mogla održati, nego je sastavila analizu i informacije koje su brojni obični zaposlenici koristili za agitiranje od vrata do vrata u kućanstvima koje uslužuju. I zaposlenici vodovoda u Torontu i Sindikat ujedinjenih prijevoznika su eksperimentirali s javnim forumima gdje sindikati, a ne uprava pozivaju javnost da sudjeluje u raspravi o uslugama i njihovoj kvaliteti te kako ih zadržati i poboljšati.
- U obrazovnom sektoru, CUPE-ovi domari i drugo pomoćno osoblje (podružnica 4400) zaposlili su osam organizatora na puno radno vrijeme kako bi radili na mobilizaciji zajednice protiv najavljenih zatvaranja škola. Iako je to važna obrambena bitka, postavlja i šira pitanja o javnom dobru – ako nema opravdanog razloga da se neka škola drži otvorenom, zašto je ne prenamijeniti u zajednički prostor za sastanke, obrazovanje odraslih, dječju skrb, video ili fotoradionice, rekreaciju, ili čak u nadgledani prostor gdje se zajednica može kolektivno služiti alatima, računalima ili se baviti zanatima i umjetnošću.
- Početkom 90-ih, kada je vlada suzbijala naknade za nezaposlenost (UI, kako su se tada zvale) i prisiljavala svoje zaposlenike da je uskraćuju sve većem broju ljudi, sindikat – Savez javnih usluga Kanade – našao je način kako izraziti smislenu solidarnost. Sastavio je pamflet o tome kako odgovarati na pitanja tako da se ljudi teže mogu diskvalificirati za primanje naknade, a budući da ih većina radnika nije mogla dijeliti zbog straha od disciplinskih kazni, sindikat ih je putem drugih radnika i dijela svog osoblja dijelio pred UI uredima.
- Također ranih 90-ih, Kanadski sindikat poštanskih djelatnika je u štrajku protiv svog poslodavca dijelio mirovinske čekove bez naknade kako bi pokazao da im neprijatelj nisu umirovljenici. Kada ih je vlada u tome zaustavila i naredila umirovljenicima da dođu pred

jedno skladište po svoje mirovine, poštanski radnici nisu tamo došli prosvjedovati nego dijeliti vodu i stolice umirovljenicima koji su po vrućini stajali u dugim redovima.

(Trenutno uključen u drugi sukob s poštanskim uredom oko radnih uvjeta, sindikat kreativno koristi rotirajuće štrajkove kako bi ograničio gnjev javnosti i fokusirao pažnju na pružanje bolje usluge bez uskraćivanja poštovanja prema radnicima koji tu uslugu pružaju.)

Drugi primjeri, i ključni izazovi za proizvodnju i rad u javnom sektoru u vrijeme uvođenja mjera štednje, proizlaze iz trenutne krize javnih usluga u Kanadi. Mogu li prijevozni djelatnici uključeni u raspravu pokazati svoju potporu besplatnom i dostupnom javnom prijevozu tako da ne naplaćuju prijevoz prije nego što ukinu svoje usluge ili odbiju kontrolirati naplaćivanje prijevoza ako im se uskrati pravo na štrajk? Mogu li radnici u komunalnim uslugama, u obranu javnog karaktera nezamjenjive usluge koju pružaju, preuzeti inicijativu preusmjeravanjem otpada u financijsku četvrt umjesto u naše parkove jednom kad se njihova usluga obustavi?

Dok napadi na rad u javnom sektoru jačaju, također se vrijedi zapitati ima li smisla prepustiti svakom pojedinom sindikatu u javnom sektoru da ode u štrajk prema svojoj vlastitoj snazi i rasporedu. U većini slučajeva takvi štrajkovi će brzo biti stavljeni izvan zakona ili zaustavljeni zbog pritiska javnosti, ali čak i tamo gdje pojedini sindikati ustraju, postat će mete izolacije i pritiska za kasnijim vraćanjem ustupaka. U duhu strategije koju smo ranije iznijeli, ne bi li bilo bolje da koordiniramo širi odgovor rotirajućim štrajkovima u raznim sektorima i kreativnim prekidima u svakom pojedinom sektoru?

Jedna ideja o kojoj smo raspravljali unutar CUPE-a ide još dalje. Naša bolnička podružnica u Ontariju, OCHU, održava demonstracije širom pokrajine i u mnogim lokalnim zajednicama protiv rezova u bolničkim uslugama, ali shvaća da je potreban veći pritisak kako bi se bolnice obranile od zatvaranja i privatizacije. Povlačenje radnika kako bi se očuvale bolničke usluge čini se kontradiktornim, pa se postavilo pitanje kako djelovati na način koji izbjegava ili ograničava posljedice na skrb za pacijente i posljedični gubitak potpore javnosti. Sindikalni aktivisti sada raspravljaju o mogućnosti eksperimentiranja s novom taktikom: dolaskom na radno mjesto umjesto odlaska s njega – protuštrajkom. Članovi koji nisu na dužnosti dolazili bi na posao u dogovoreno vrijeme kako bi ukazali na nepodnošljiv obujam posla i velike rezove u osoblju i bolničkim krevetima (samo u Ontariju 19.000 u zadnjih 20 godina, dok su potrebe rasle).

Ovaj pristup bi pokazao kvalitetu usluga kakvu bismo mogli imati kad bi one bile društveni prioritet. Takve akcije mogle bi se rotirati između zajednica, čvrsto pokazujući nesklonost radnika da obustave svoje usluge i njihovu predanost korisnicima, istovremeno stavljajući upravu u središte pažnje javnosti. Stavljajući razinu usluga na pregovarački stol, sindikat bi istovremeno izazvao prava menadžmenta i politizirao pregovore u smislu izazivanja vladinog inzistiranja na rezovima.

Čini se da protuštrajk žrtvuje tradicionalne privilegije članova radi obrane same usluge. Ali to mu je također i snaga, jer se o njemu može uspješno raspravljati samo u kontekstu politike mjera štednje i potrebe za pristupima koji grade savezništvo s javnosti. Skepticizam aktivista prema ovom pristupu je razumljiv. Neki ga tumače kao izdaju osnovnog principa: sindikalna snaga je u povlačenju rada, a ne u radu bez naknade. Drugima kontrast prema prijašnjim taktikama stvara nove nesigurnosti, a nekima ne odgovara inzistiranje na dodatnoj edukaciji i

mobilizaciji članstva.

Pristup stoga zahtijeva od sindikata da uvjeri aktiviste da će pružati i centralnu koordinaciju i resurse za lokalnu mobilizaciju, jer će se članstvo za ovaj pristup trebati pridobiti na lokalnim i odjelnim sastancima. U svakom slučaju, već samo javljanje ove ideje pokazalo je potrebu za širim angažmanom članstva u debatama o strategiji. Plan će se odvititi, ali kao eksperiment u jednoj zajednici, a slijedit će ga analiza i još rasprave.

Jedno od ključnih tekućih pitanja s kojim su sindikati suočeni – naročito dok se privatne usluge šire na štetu onih javno organiziranih – jest pitanje sindikaliziranja. U SAD-u, sindikaliziranost u privatnom sektoru je ispod 7 posto, a ako uključimo i javni, broj pada ispod 12 posto. Iako je naša sindikalna brojnost još uvijek daleko iznad one u SAD-u, američke brojke su neugodno upozorenje za našu budućnost. Zbog toga što se na sindikaliziranje gleda kao na skupljanje članova umjesto kao na jačanje radničke klase, sindikati se sve više natječu za te članove umjesto da surađuju kako bi pružili nekakvu organizacijsku snagu skupinama radnika. To rasipa resurse i često završava tako da sindikati potkopavaju jedni druge.

Sagledajmo, na primjer, sistem kućne njege u Ontariju. Otprilike 20.000 neorganiziranih njegovatelja radi u Ontariju. Nakon što je konzervativna vlada 90-ih uvela obavezne javne natječaje za usluge kućne njege, nesindikalne multinacionalne korporacije s puno nižim troškovima rada mahom su istisnule neprofitne, sindikalizirane agencije. Sindikati koji su s uspjehom organizirali njegovatelje otkrili su da su njihove jedinice izgubljene na idućem natječaju zbog njihovih većih troškova, što je posljedično obeshrabilo sindikaliziranje.

Naknada za privatne njegovatelje – 12,50 dolara po satu, bez garantiranih radnih sati, mirovine ili doprinosa – ubrzava odljev posla iz sindikaliziranih bolnica i sektora za dugoročnu njegu. To je primjer organizacijske dileme koja se jedino može riješiti kooperativnim organiziranjem više sindikata s fokusom na cijeli sektor. Smisao bi bio u skupljanju naših resursa, organiziranju svih neorganiziranih agencija odjednom, stvaranju pregovaračkog vijeća sastavljenog od različitih sindikata, dovođenju države a ne pojedinih korporacija za pregovarački stol i korištenju militantnih akcija kako bismo za te radnike izborili naknade usporedive s onima u javnom sektoru. Ali takva strategija prvenstveno zavisi o puno većem zalaganju za promjenu naših sindikata.

Zaključak: konkretna nada

1930-ih, usred Velike depresije i nezaposlenosti od oko 20 posto, radnici su 'izmislili' industrijske sindikate koji su nadišli podjele između školovanih i neškolovanih radnika, uveli taktiku štrajkova sjedenjem (sit-down strikes), pokrenuli svoje vlastite demokratske institucije putem izabranih nadzornika i model pregovora koji je obuhvaćao čitave industrije. Ovi proboji su mahom zaslužni za mnoge od naših socijalnih beneficija i usluga te za proboje 1960-ih u organiziranju radnika u javnom sektoru, umornih od državnog patroniziranja. Taj pomak u javnom sektoru također je stvorio značajne nove prilike za žene i oživio sindikalni pokret uopće.

U tom ranom periodu kapitalizam se legitimirao tako što je nudio stabilne materijalne dobitke, obećanja o većoj jednakosti, značajniju demokraciju i životni standard koji je nadilazio pitanja ekonomskog opstanka. Ta era je završena. Danas je poruka da ako vam se ne sviđa kako su stvari postavljene, šteta – nemate alternative. Naravno, stvarna je pouka da ako nam trenutni ekonomski sistem ne može pružiti bolji život, onda je na sistemu da se promijeni, a ne na

našim očekivanjima.

Radnici su u prijašnjim generacijama uspjeli stvoriti kreativne odgovore na probleme s kojima su se suočavali. Sada je red na nama – na velikom broju predanih aktivista u radničkom pokretu – da zaista počnemo pokretati ta pitanja u našim sindikatima, izgradimo mreže podrške među sindikatima i zajednicama i pretvorimo raširene frustracije u konkretnu nadu.

Michael Hurley predsjednik Vijeća bolničkih sindikata Ontarija, podružnice CUPE-a
Sam Gindin umirovljeni savjetnik predsjednika Sindikata radnika u automobilskoj industriji (CAW)

S engleskog preveo Marko Milošević; Izvorno objavljeno na socialistproject.ca